Svar på skriftligt spörsmål SSS 302/2025 rd

Svar på skriftligt spörsmål om att Business Finlands finansiering för exportfrämjande upphör

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 302/2025 rd undertecknat av riksdagsledamot Timo Mehtälä /cent m.fl:

> Hur ämnar regeringen säkerställa små och medelstora företags möjligheter att söka och öppna nya exportmarknader i en situation där Business Finlands exportfrämjande finansiering (tjänsterna Tempo, Exhibition Explorer och Market Explorer) har upphört,
>
> kommer regeringen att ompröva nedskärningarna i den exportfrämjande finansieringen för att små och medelstora företag även i fortsättningen erbjuds finansieringsinstrument för kommersialisering och internationalisering och
>
> på vilka andra sätt ämnar regeringen stödja företagens internationalisering och export för att få till stånd ekonomisk tillväxt och öka sysselsättningen?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Det är nödvändigt för Finlands ekonomiska tillväxt och välfärd att påskynda företagens export och internationella tillväxt. Den föränderliga globala verksamhetsmiljön förutsätter ett närmare samarbete mellan offentliga aktörer och näringslivet. Team Finland-strategin, som färdigställdes i början av september, fastställer mållands- och branschvalen samt de strategiska målen för arbetet med att främja export på strategisk nivå.

Team Finland-reformen i enlighet med regeringsprogrammet överför Business Finlands utrikesnätverksfunktioner till utrikesministeriet vid årsskiftet. I samarbetet säkerställs att utbudet av internationaliseringstjänster som överförs från Business Finland till utrikesministeriet är oavbrutet för företagen och att tillväxtvägen från innovationer till internationalisering är smidig. I centrum för utvecklandet av internationaliseringstjänsternas stig ”från landskapen till världen” står fortfarande det smidiga Team Finland-servicearbetet, som Team Finland-nätverkets aktörer och intressentgrupper tillsammans har förbundit sig att fortsätta. Närings-, trafik- och miljöcentralerna/de framtida livskraftscentralerna leder det regionala Team Finland-arbetet och säkerställer kundernas servicestigar från regionerna till nationell nivå och till utlandsnätverket.

Regeringen har under perioden vidtagit ett flertal åtgärder för att stödja tillväxt och sysselsättning. Regeringen har bland annat förbundit sig till målet att höja utgifterna för forsknings- och utvecklingsverksamhet till fyra procent av bruttonationalprodukten före 2030. Ökningen av de privata FoU-satsningarna är avgörande för att målet om fyra procent ska kunna nås. Det räcker dock inte enbart att öka forsknings- och utvecklingsfinansieringen i sig. Det är nödvändigt att kommersialisera nya lösningar och skala dem till internationell affärsverksamhet för att de nya lösningar och innovationer som FoU-verksamheten skapar ska ge tillväxt i Finland.

Statsrådet strävar efter att skapa en verksamhetsmiljö i Finland där det är lönsamt för företag att växa, internationalisera sig och ta risker. Det är viktigt att till exempel den offentliga företagsfinansieringen utgör en tydlig finansieringsväg för kunden som kompletterar marknadsfinansieringen, erbjuder mångsidiga finansieringslösningar och stöder sig på ett smidigt samarbete mellan aktörerna.

Samarbetet mellan företag och ämbetsverk inom arbets- och näringsministeriets förvaltning-område – Business Finland, NTM-centralerna/kommande Livskraftscentraler, Finnvera, Tesi samt Teknologiska forskningscentralen VTT Ab, Geologiska forskningscentralen och Finlands Center för läkemedelsutveckling Ab –stärks med tanke på de gemensamma målen samt för att förnya näringarna och åstadkomma hållbar tillväxt. Tillsammans och var för sig erbjuder dessa aktörer företag mångsidiga tjänster och finansieringsinstrument för utveckling, kommersialisering och även internationalisering av affärsverksamheten.

Business Finland inleder den kommande strategiperioden i förnyad form från början av 2026. Business Finland skapar välstånd och välfärd för Finland genom att påskynda förnyelsen och den hållbara tillväxten bland sina kunder samt spridningen av kompetens i samhället. Business Finlands roll i forsknings- och utvecklingsverksamheten kommer att stärkas ytterligare i och med de ökande beviljandebefogenheterna. När det gäller internationalisering kommer Business Finland att fokusera särskilt på internationell innovationsverksamhet, där man verkar i nära samarbete med utrikesministeriet och andra intressentgrupper. För Finland är det viktigt att finländska innovationer når den internationella marknaden och skapar en grund för tillväxt och exportverksamhet för företagen.

Business Finland riktar i fortsättningen sina finansieringsbefogenheter allt mer mot forsknings- och utvecklingsprojekt i syfte att uppnå största möjliga genomslagskraft med tanke på forsknings- och utvecklingsverksamheten. Business Finland kan finansiera kund- och marknadsanalyser och andra åtgärder som stöder utnyttjandemöjligheter i anslutning till den lösning som utvecklas som en del av ett forsknings- och utvecklingsprojekt, högst 20 procent av den godkända kostnadskalkylen. Detta skapar också möjligheter för företagens internationaliserings- och exportplaner.

NTM-centralerna/kommande Livskraftscentraler beviljar understöd för utvecklande av företag främst till små och medelstora företag för utvecklings- och investeringsprojekt som främjar deras

tillväxt och internationalisering samt förnyelse, koldioxidsnålhet och digitalisering. De åtgärder som stöds genom understöden gäller små och medelstora företags FoU-åtgärder, det vill säga utveckling av produkter, tjänster och produktionsmetoder, utveckling av internationaliseringsberedskapen (inkl. små och medelstora företags deltagande på mässor) samt investeringar i införande av ny teknik och stärkande av affärskompetensen.

För att stödja små och medelstora företags forsknings- och utvecklingsprojekt föreslås ett nytt finansieringsinstrument via de kommande Livskraftscentralerna. Finansieringen riktas mot forsknings- och utvecklingsprojekt i små och medelstora företag som ännu huvudsakligen är verksamma på hemmamarknaden, men som har exportpotential. Målet är att stöda små och medelstora företag i forsknings- och utvecklingsverksamheten och på tillväxtvägen. Finansieringen utgör det centrala företagsgränssnittet i början av Team Finland-servicevägen och med finansieringen skapas bättre beredskap hos små och medelstora företag att utnyttja Business Finlands finansierings- och andra tjänster.

NTM-centralernas/Livskraftscentralernas finansiering utgör för närvarande helt och hållet finansiering enligt EU:s regional- och strukturpolitiska program (Ett förnybart och kompetent Finland 2021–2027). År 2025 anvisades cirka 100 miljoner euro i EU-programfinansiering till NTM-centralerna. Nästan 70 procent av den finansiering som fördelats på sammanhållnings-politiska grunder har riktats mot östra och norra Finland. För närvarande finns det dock begränsade finansieringsmöjligheter i Södra och Västra Finland för att stöda små och medelstora företags tillväxt och internationalisering.

Finnvera är ett statsägt specialfinansieringsbolag vars centrala uppgift är att främja finländska företags export och internationalisering. Finnveras inhemska finansiering riktas till största delen mot de prioriterade områdena i strategin, det vill säga nyetablerade företag, växande företag och företag som eftersträvar internationalisering samt deras projekt för tillväxt, investering, ägarbyte och export. Syftet med det offentliga exportfinansieringssystemet är att erbjuda internationellt konkurrenskraftig finansiering så att finländska företag har jämlika konkurrensvillkor när det gäller tillgången till finansiering. Finnvera stärker finländska företags affärsmöjligheter genom att erbjuda lån, borgen och exportgarantier samt genom att dela risken med andra finansiärer. Finnvera konkurrerar inte med bankerna, utan dess verksamhet syftar till att åtgärda marknadsmisslyckanden.

Enligt regeringsprogrammet stärks strukturerna för exportfrämjande och Finnveras exportstödjande roll genom en totalreform av lagstiftningen om Finnvera. Det allmänna målet för totalreformen är att förbättra effektiviteten och konkurrenskraften i Finlands offentliga finansieringssystem när det gäller inhemsk finansiering och exportfinansiering samt säkerställa Finnveras roll som en aktör som korrigerar marknadsmisslyckanden. Risker i den offentliga ekonomin förknippade med borgens- och garantiansvar beaktas. Syftet med lagstiftningsreformen är att uppdatera hela Finnvera-regleringen, förtydliga lagstiftningens struktur, avskaffa föråldrade bestämmelser

och göra regleringen mer flexibel samt säkerställa Finnveras förmåga att ta risker och bära risker samt även bland annat utveckla möjligheterna till risköverföring och säkerställa ett konkurrenskraftigt exportfinansieringssystem.

Finlands Industriinvestering Ab (Tesi) gör tillsammans med privata investerare placeringar i kapitalplaceringsfonder och direkta placeringar i målbolag som söker stark internationell tillväxt. Inom ramen för den nya placeringsstrategin placerar Tesi cirka 1,8 miljarder euro i marknaden på basis av marknadsbehovet åren 2025–2029, vilket uppskattningsvis katalyserar cirka 12 miljarder euro i övrig finansiering av eget kapital för målföretagens tillväxt. Tesi påskyndar kommersialiseringen, skalningen och exporten av internationellt konkurrenskraftiga innovationer genom investeringar i inhemska startup- och tillväxtbolag. Tesis nya verksamhet är finansiering av investeringar i industriell skala och finansiering av skalningsfasen för teknikföretag som en del av finansieringspaketet. Utöver kapital erbjuder kapitalplacerare kompetens och nätverk till målföretag som bedöms kunna uppnå lönsam skalbar tillväxt.

Dessutom kan man nämna exportfrämjande resor där man öppnar dörrar för företag på olika håll i världen. Som ett färskt exempel kan jag nämna den resa till Förenta staterna som jag ledde för att främja export av kvantteknik. Vi besökte olika områden inom förbundsförvaltningen och bilateralt träffade vi tiotals företag i samband med Quantum World Congress. Mottagningen var god överallt och resan främjade samarbetet mellan företag samt mellan före-tag och offentliga aktörer inom olika teknikområden.

Avslutningsvis konstaterar jag att det är centralt för regeringen att accelerera företagens export och internationella tillväxt. Företag har tillgång till ett mångsidigt utbud av rådgivnings- och finansieringstjänster både i Finland och utomlands. Företagens service effektiviseras bland annat genom att tjänsterna i utlandsnätverket från och med nästa år koncentreras till utrikes-förvaltningen enligt principen om en plattform. När det gäller företagsfinansiering stärker ar-bets- och näringsministeriet och aktörerna inom dess förvaltningsområde sitt samarbete och skapar kundorienterade servicevägar för att stödja företagens tillväxt- och internationaliseringsmål.

Helsingfors 16.10.2025

Näringsminister Sakari Puisto